

ნაპადუღი

საქმასწავლებლო ჟურნალი

მთავარი რედაქცია

შინაპარსი:

- 1 წყარო 51
- 2 დაშვებობები 52
- 3 კურდღელი 57
- 4 ლოკოპინს და აბრეშუის ჭია 58
- 5 მელის და ქათამი 62
- 6 შამუნის დღიური 64
- 7 ნარევი: ფუფა-ცხენი, მოშინაურებუ-
ლი ხედიკები, ციუვის ბუდეები და
შისი უახალური ობიექტი 67
- 8 სახალისო სამუშაო და გასართობი:
ა) შარდა, ბ) აკაკის გამოცანა,
გ) ნაკვეთი 70

III

დეკემბერი

1904

ტფილისი
ილიქტრონის სტამბა წიგ. გამოც. ქართ. ამხანაგობისა
1904

ფყარო

მზე სითბოს აღარ იძლევა,
ქვეყნად ბრძანებლობს სამთარი:
ეინჯას შეუკრავს მდინარე,
თოვლს დაუფარავს მთა-ბარი.

ბუნება შებოჭვილია,
სიცოცხლე შესერებულა!
სამარებრივი დუმილი
გარშემო გამეფებულა;

მსოფლოდ კვლავ გადმოაჩუხჩუხებს
საღ კლდიდან წყარო ზატარა
და მოსტის მარად მალხაზი,
მარადის წმინდა ანკარა!

ყოვლისა მძლეუველ სამთრისგან
მარტო ის ვეღარ იძლია;
სიცხის დროს ცივი ეინულებრ,
დღეს, როცა ცივა, თბილია.

და კვლავ ასრულებს თავის ვაღს
ქვეყნისა მაცოცხლებელი,
სამთარ და საფხულ გულისა
თანახწორ ძაძებელი...

დუბუ მკერელი.

ღამეობის დრო

— ჰო, საიდან გახსნი აქ? — დაკითხა დიდი, წითელი კატა ხაწის თეთრს, რომელიც აიჯანსუდ გაწოლილიყო მხის ეურესე და თებობდა.

— არ ვიცი, — მიუგო კნუტმა და ნაღვლიანად შეხედა ახალ მოხუც ქედღურ კატას.

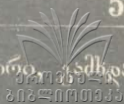
— არ იცი?.. როგორი ბრეუკი უოფრდისხარ!.. მე იქ, აი ქვეითა სართულში ვცხოვრობ; აქ სტუმრად დავდივარ მწარეულ ქალთან — გემრიელ საჭმელებს მინახავს ხოლმე. ეხლა,

— 187

ს. მ. მ. მ.

რასაკვირველია, ეუკლავს შენ შთანთქავ; გეუკობ, ვაუკმდობრე ხარ! აი, როგორ ვიცი ეუკლდობერი! — წითელი კატა შეხერდა, ამხარტავსუღად ხაწის კუდი ძღლას და, რღვან კნუტი ხძას

არ იღებდა, განზგრო:— აძისონ უმნაც ხარ— თუთრო... ამხარ-
რი... დედა გეაჯს?

— დედა? ერთი კი მეაჯს.

— ხა-ხა-ხა, ერთი დედა! მამ ორი იქნება? რა სუფელი
ყოფილხარ!..

— რას დამცინი,-- მიუგო ანუტმა, წამოაწია და დაჯერდ-
ნო წინა ფეხებზე,-- მე ორი დედა მეაჯდა. ერთი მადლმა მე-
მიჭამა. ხომ იცი, არის აძისონა ცხოველი: სამინელი ბრი-
აღა თუბლები და უხარ-მასხარი ხას აქვს! და მეორე ის,
რომელიც მეძეს მასწავლებდა. რა კარგია, რა მშვენიერი,
როგორ მიუვარს ხედი დედოლო!.. რა ნაირად ჩამეხუტებოდა,
ხას თათებით მომიფურებოდა, შემთამამებდა, მარდდ გ-
დავირბვდებოდა და სვეს გვანწავლიდა/ გდმოვირბვებდა. მე-
რე რა სხსიამოვნობა მწვანე რბილ ბაღახებში თამამკოტრია-
ლი!.. აქ არხად არ სხასს ბაღახი...

— ბაღახებში?.. მამ სოფლიდან ჩამოსულხარ?..

— არ ვიცი.

— სხელი რა გქვია, არც ის იცი? მე წითურა მქვია? აი,
როგორ ვიცი ვეკლავური!

— სხელად გულიგო მქვია.

— ხა-ხა-ხა, გულიგო, რა უცნაური სხელია!.. შენმა მშვე-
ნიერმა დედამ დაგარქვა ეს მშვენიერი სხელი? ესლა აქ ს-
მხარეულოში ვეკლავურს მეჭამდი შენ...

— არა, გულიგო მაკამ დამარქვა, ნუცა კი მიაუს მეძახ-
და... მაგრამ რად გგონია ცრომ ვეკლავურს მეჭამდი? მე
რმის მეტს არაფურს ვჭამ.

— ეს მაკა და ნუცა ვილა არიან?— წითურამ სიამოვნებით
გააქნია თბვი, როცა გაიგო, რომ რმის მეტს ჰაწია არაფურს
სჭამდა; ის დანტერესდა კიდევაც ლაპარაკით: მიუახლოვდა და
გაუწია ანუტს თათი, თითქოს უნდა მოეფეროს.

— მაკას და ნუცას ვერ იცნობ? — გაუხარდა ერთგვარად კრწანული. უცებ გამჩიარულდა, თვალები გაუბრწყინდა, თითონაც გაუწია თათი და განაგრძო: — მაკა აი, ის ლურჯ-თვალედიანი გოგონას, რომელმაც მე ჩამომიფანა აქ, ნუცა კი თბასუჭუჭსა ზაწაწკინს გოგუცანას, ბაკაბუკით რომ დადის. ჩვენ, კნუტებს, იმისი გვეძინოდა ყოველთვის. მე ძმები და დებიც მეფას. ისეთი კარგებია ვეკლა! თუ გინდა, სახელებსაც გატყვი: ერთს ჭკვია სატაურა, მეორეს გიმურა, მესამეს ღამაზა, მეოთხეს მაქციურა. დაგვინახავდა თუ არა ნუცა რომელიმეს, მაშინვე დაგვაულებდა კისერში ხელს, — კნუტმა ესლაც შეძინებულმა გაბაღო ზირი და გადატრიალდა მსუსე, მაგრამ ცოცხლად განაგრძო: — მაშინვე წავგებოდა დედასთან, დიჭერდა, დედასაც დაწვეუნდა, დაგვაგებდა მასთან და გვეუბნებოდა: ჭა, ჭა! — ვითომ მუშუ ჭამეთო. ჩვენც დავიწყებდით თუ არა ჭამას, მაშინვე ისევ მოგვაგლეჯდა, თითონ კი იცინოდა... სულ რვა კბილი აქვს ნუცას, ბრტყელ-ბრტყელი, ოთხი ქვევით და ოთხი ზევით.

— ავი უოფილა; — სთქვა წითურამ, — აი, ჩემი ზეტრონი ისეთი ჭკვიანი და დარბაისელია! სრულიად არ ჭკვას ნუცას, ბაკაბუკით არ დადის, კბილებიც სრულიად არა აქვს, ამიტომ სულ ყოველ დღე კატაეტებს აკეთებინებს ხოლმე. ერთობ მოძიესრდა კატაეტები და იმიტომ დავდივარ აქ სამწარეულოში. მწარეული ქალი თევზის თავს მამლეკს ხანდის-ხანა. ესლ კარგა ხანია აღარ ვუოფილავრ აქა... ჭო, იმას ვამბობდი, ჩემი ზეტრონი ისე ნახად მეწერობა — დამისვამს მუხლებზე, სის სავარძელში, არ ინძრევს და შეძილია, რამდენიც მინდა, ვიძინო. მხოლოდ ჩვენი დედაკაცი დარია კი, თუ ზეტრონი ვერ შედავს, მცემს ხოლმე; ისეთი უსრდეული დედაკაცია! ზეტრონსაც სულ აძაგებს: გამოტყინებულ ბებრუცუნას ეძახის; იცის, რომ მე არაფერს ვუტყვი; ცუდი დედაკაცია დარია. შენი ნუცა კი ავია. — წითურა, გაეთამაშა გულიკოს და წამოწვა მასთან მსუძი.

— ავი სრულიად არ არის ნუცა, ზირ იქით, გუგუნიანთა
 არის: მოუტანდენ თუ არა ქაშს, მაშინათვე ხეცდ დავკამახებ-
 და—ცი, ციო. ხეცდ ეველანი გავიქცევოდით, შემოვუსნდებოდით
 თეფშს და მასთან ერთად შევექცევოდით. უნდა გენახა ამ დროს
 ნუცა! როგორ აფრიალებდა კოვსს ჭაერში, იცინოდა, კრიჭ-
 ინებდა, ზირს სრულიად გაითხუნებდა; როცა თეფშე შეეჭამ-
 დით ქაშს, მერე ზირსაც გავულოკავდით. ეველანსე უფრო ზირის
 ვალოკვა ახარებდა ნუცას, გვიხუტებდა გუდში, გვეოცნი-
 და, მაგრამ თუ ამ დროს ნუცას დედა შემოგვესწრებოდა, მა-
 შინ... უჭ, ნუღარ მკითხავ! მაშინ დავკვიფრდებოდა... ხეცდ გავ-
 რბოდით, შევცვივდებოდით სეებზე... აჭ რა კარგია, როცა ხარ
 შესკუშებული მწვანე ხეზე!... ფოთლების შრიანი, თითქოს დე-
 დის კრუტუნიაო; მერძე უცებ ჩამოსრიანდები ძირს, და-მძებ-
 თან და დედასთან ერთად გორბობ ბლახებში, აქვე ახლოს
 კი კრუსი თავის წიწილებით რაღასაც ეძებს ბლახებში, დარ-
 ბიან ქათმები, ლულულულებენ ვაფხვერილი ინდაურები, იქვე
 სმოვს ბეკევა, მოძორებით კი ისმის ცხენის ჭიხინი, ხბოს
 მხიარული ბლავილი დედის მოლოდინში... უცებ ისევ წამოხ-
 ტები, ახრიანდები ღობეზე, დინჯად დასეირნობ სარებზე. მერ-
 ძე დაჯდები ჭიძერის თავზე და მოჭევიები ზირის წმენდა-სწო-
 რებან: ამდენ გორბობის შემდეგ დასეუფობა-დალამახებაც სა-
 ჭიროა, ბებია კი ამას ზირის ბანას ეძახოდა და ეოველთვის
 გვეუბნებოდა—აბა უური ჩამოატანე, უური ჩამოატანე, სხად
 კარგი დარი იქნებაო. აქ მიწა არც კი სჩანს!—სოქვან გუ-
 ლიკომ და დასუქდა ხადულიანად.

— მიწა ქალაქში არ არის, არც ხეებია, აქ ქვებია მიწის
 მავივრად. რა კარგი ამბავი გცოდნია,—მიუგო წითურამ. ეს-
 ლა ის აღარ დასცინოდა კნუტს, სივებრულით შესცქეროდა
 და ვანავრძობდა:—მიწა, სავარაუდო როცა მიდიან, იქ არი-
 სო, ამბობენ, მე არ მინახავს. ჩემი პატრონი არ დადის—ფე-
 ხები სტკივა, სულ შესვეული აქვს და წამდლაც სვამს.

— რა კარგი ზატრონი გეოლია! აი, მაკაც რომ შინთან
 ხა ყოფილიყო, ესლბ ზემ დედასთან ვიქნებოდი. აჰ, რა სა-
 მინელი დრო გამოვიარე, არ დამჯერებ... ჯერ შინიდან რომ
 წამოვყვით, თვალები შემიხვიეს და ხელით წამომიკვანეს;
 მერმე ჩავსხედით ურემში, არ ვიცო რა ხაირი იყო—ხვეს
 ურემს სრულიად არ ჰგავდა. დინჯი ხარების მაგივრად
 ცხენები გაშმაკებით მოკვარბენინებდა; მაგრამ ეგ კიდევ არა-
 უფრო: მერმე ჩავსხედით რაღაცაში, სახლს კი ჰგავდა, მაგრამ
 ხამდევილად ცოცხალი იყო—უფროდა, უმტკუნდა, დრიბლებდა,
 რსნახებდა, ისე მიბოდა, ისე... აჰ, რომ გამახსენდება?..
 არც ძალიან, არც ხუცას დედის ისე არ მიმინოდა, როგორც
 ამ ხამდეკლ ცოცხალ სახლის შემქმინდა. ხალხი ბევრი იყო
 შიგ, მე დაურბოდი, ვეზავოდი, მინდოდა თავი დამეხწია რო-
 გორმე; ხან მაკას შევეურებდი თვალეებში. ეველანი იცინოდ-
 ნენ, ერთხელ მაკას დედამაც განიხარხარა, როცა შემომხედა
 თვალეებში. რას არ მიშურებოდა მაკა, რა გვარ შევეურებოდა:
 თაფლის კვერები ისე უკვარს თითონაც, მაგრამ უფილდა თუ-
 არა დედა, მაშინვე მე მაწმეკვდა. მაინც ვერ დავუძვიდდი... აჰ
 რა სატანჯელი გამოვიარე. ესლბ ეველასე უფრო ის მაწუნებს,
 რომ ზემი დედილო და დამძანი არ არიან აქ: ძალიან მო-
 წუენილი ვარ.

მაწიამ დაისუკლა თათი და დაიწყო ზირის წმენდა. მაგ-
 რამ უცებ წამოდგა და მიუბრუნდა წითურას:

— იქნება, რმეს მიერთმეგ?.. აქ მაქვს ჯამში ბევრი.

— რმეს?—წითურამ სიამოვნებით გაამწვლავუნა ზირი,—
 რმეს? კარგი, ვახსავ. კარგი, ჭკვიანი კსუტი ყოფილხარ, მომ-
 წიანხარ.

(დასასრული შემდეგ)

ხინო სავაშიასი.

კურღელი

ერთი მესხედით კატას ჰგავს:
ეურები აუწყებთ;
მოძიძრია, ცხსცხობს,
მისტის და მოხტის... რეტი!

უხნაში მიიზრებს,
წუწვი ჯეჯილის მტერია!
გაძღებს; ტუხებს გაიწყნდს,
ჯითამ და არაფერია!

მიწვევს, სელაღ იძინებს,
თვზღები დაუწყებია.
თუ ვინმემ ძიღი დაუფროსო,
თაზბრუ ეხევა... რეტი!

აკაკი.

ლოკოკინა და აბრეშუმის ჭია

ფ ღ ა შ ა რ ა

(თარგმანი)

(დასასრული)

ლოკოკინა სუძედ იჯდა და თვალს არ ამორებდა. ის მისვდა ზეტარა ჭიის განსრისხვას და ძლეკ ვარვად ვაბრხიან, რომ ჭია აკოთებდა კეკრცხივით რეკვალ სხელსა;*) თავის გვამისგანვე იხუკვდა წმინდა თეთრ აბრეშუმის ძლეს, ერთმანერხედ აკოწიწებდა, ქსოვდა.

წინად ლოკოკინას შეეძლო თხელ კედლებში ჭიის დახას-ვა, მაგრამ თანდათან სხელის კედლები სქელდებოდა და ჭიაც აღარ სხანდა.

ლოკოკინა იძუდს ძინც არ ჰკარგებდა; უკვირდა კი, რომ ჭია შეკობრობდს აღარ სთხოვდა.

ბოლოს ლოკოკინა სხელთან მიცოცდა, შესვდა კარის ძებნა დაიწყო, მაგრამ სხელს კარი არა ჰქონდა. განცვიფრდს ლოკოკინა:

— ეს რა ამბავიან? რა უცნაური სხელიან? როგორღა უნდა ვამოვიდეს, ერთი ბეწვა ჯუჯრუტანაც კი არსდა აქსო!

*) ესე იგი კაჭის ზარკს.

დააკვირდა ჭიის ნამუშევარს და ძლიან მოეცინა: ნამდვილ ვერცხლის ფერ ღამის აბრეშუმის კერცხს ჰგავდა ასე-ღი სხელი.

— მშენიერება! — აღტაცებით ამბობდა ლოკოკინა: — რა ღამისი ფაფუკი, თეთრი აბრეშუმის ქსელით არის გაკეთებული! განა დასაჯერებელია, რომ ეს იმ უბრალო გამკლეზილმა ჭიამ გააკეთა? ესლა კი უნანობ, რომ გავაგდე და შეურაცხყოფა მივაყენე. მერე რა კეთილი და მოსიყვარულე გულისა იყო! — ლოკოკინას მოაგონდა წესარი თეთრი ჭია, რომელიც ვუდრუბით შეჭურვებდა: — ძლიან მკაცრად და აძვიად მოკვებარი, დიდდ მოძქონდა თავი ჩემი სხელით, მაგრამ იმან ჩემსკად ბევრით უკეთესი სუბუქი სხელი აძინა.

ცოტადენი ფიქრის შემდეგ ლოკოკინა თეთრ რუგალ სხლს მიკერა და დაუძახა:

— გამოდი, შენი ჭირიძე, ნუ ჯავრობ ჩემსკად! მუდამ მხად ვარ შენთან ვიცხოვრო. — სხელიდან წასუსი არ ისმოდა.

— ისე გაგიფთხილდები, როგორც ჩემს თავსა.

ჭიამ უური მოიერუა, ვითომც არაფერი ესმისო.

— ეველას ვატყვი, რა მოხერხებული სარ და როგორ სვანგებო სუბუქ სხლეებს აქნებ. ქვეყანას შევატყობინებ, რომ შენ უბრალო ჭია კი არა, სვანგებო და შესანიშნავი რამ სარ. სომ წამოხვალ ჩემთან? აღარ მიჯავრდები განა?

ლოკოკინას ძლიუძლიობით შეესმა სხა:

— ვერ გამოვალ ვარედ, საშინლად მეძინება... მერე, როცა გამოვფხისლდები... ესლა კი ნუ მიძლი, ბევრ ხანსა მსურს ძილი, — და ჭიამ ისევე დაიძინა.

— რასაკვირველია, დაილუბოდა აძენ ჯაფის მსუძრობას ამისთანა მშენიერ სხლის მოქსელვს! დაე, ეძი მე აქ მოვუცდი!.. იძინე, იძინე, ჩემო ჭკვიანო ჭიავ, რგადივიძებ და ჩემთან გამოხვალ, მაშინ ერთად ვიცხოვრო.

ლოკოკინამ სხლის ხელი მოკვდით და ვიდრე ვიძებოდა, ისე იჯდა სულ-განბოული, რომ რქებსაც-კი იძუიბთაღ არჩევდა. იგონებდა სანატრულ დროს, ზირველად რომ ვაიცი-ნო სავიროველი ჭიბ.

— დიერთო ჩემო, მაშინ რა ჰეტარა, გამხდარი, ჭკუჭვიანი იყო! რა სიძინლად ეძინოდა მარტოდ ცხოვრებისა და ძუნჯელობას მთხოვდა. მე სულელი კი არ ვიკარებდი! ნეტავი, რისთვის? მერე მარტობა რა ხაირ მოწვენილი ძქონდა!

ვაიარა ზირველმა დეემ, ჭიბს ეძინა, ვაიარა ძვიროვანც, არ ვაუღვიძნია. მართალია, ლოკოკინას მობესრდა ცდა, მაგრამ მაინც დაჩხენა არსია.

— არა უძვეს-რა, ეხლა ცოტას მოვითქენ. როცა ვამოიღ-ვიძებს, ძალე შევრიგდებით— ძლიან გულკეთილია...

რამდენმა დრომ განვლო, ლოკოკინამ არ იცოდა, მაგრამ ბოლოს სხლიდან ფახა-ფუჩი მოესმა, გული შეუტოკდა და ხელი მიცოცდა.

სხლის ერთ მხარეს ჰეტარა ჯუჯრუტანა გამოხნდა, რომ ძელიც თანდთან განიურდებოდა. ჯუჯრუტანაში ვიღაცა გამოხნდა: ვინ იყო, ლოკოკინა ვეღარა სცნობდა. წინანდელ თეთრ ჭიას აღნაზრითა ჰგავდა, მარტო თუღლების მსგავსება-ღა შეჩხნოდა. ლოკოკინა წამსვე დარწმუნდა, რომ წინანდელი ჭია ჰეშელად ვადბქვეულიყო.

ჰეშელა სხლის ხეობა*) იჯდა და ისწორებდა მოცხსცხსე დაჭმუჭხელ ფროებს. ლოკოკინას ისე შეხედა, თითქო ვეღარა სცნობსო.

ლოკოკინარებული ლოკოკინა დაქლბზნაკა:

— ძლივს არ ვაიღვიძე! ეხლა წინანდელ ჭიასთან აღარა-და მსგავსება არა ვაქვს. შენ სწორედ მშუქნიური ჰეშელა

ხარ. ნუღარ მიჯავრდები, ერთ ფურცელსეუ ვიცხოვროთ.
 დაჰამდე შეჰუბრები...

შეჰელამ ლოკოკინას სიტყვა გადაწყვეტინა და გაკვირვებით
 მიიბრუნა იმისკენ ღამისი თაჰვი, თან თეთრი ფრთები გაიხსოვრა.

— რისთვის უნდა გიჯავრდებოდე, არ მესმის. შენ ამბობ,
 რომ წინაღ მე ჭია ვიყავი, — იქნება ეგრეც იყო, მაგრამ მე ვი
 აღწერაფერი არ მახსოვს! მხოლოდ ვიცი, ესეა შეჰელამ ვარ და
 არ შემიძლია ერთად ცხოვრება სწისწღარ მცოცხე ლოკოკი-
 ნასთან. მე ფრენა მსურს, მისი ნახეა და მისი სხივებში თა-

ამბობა. ფრთები გაიძირა... უღუები და მიფურინაჰე. რა კარგია
 ფრენა! მძვიდობით, ლოკოკინაჰე!..

ღარსა ლოკოკინა მარტოვა და გულებთსწობილი შესწამ-
 როდა დაცარიელეჰელ ვაჭის ჰარკს.

შეჰელამ ჭიარში ნაჰარდობ თურმე ოცნება იყო: აფრენით
 ვი აფრინდა, მაგრამ იმაჰე თეთის ხის სხვა ცოტსე დაჰდა—
 ამხანაჰი მონახა.

მ. ჯემურას.

მელია და ქათმები

(ო გ ა ვ ო)

ესვდა ერთსელ მელია ქათმებს და, წარმოიდგინეთ, შეჭმის მაგივრად მუსობლურნი ბაასი გაუძარტა:

— ერთი მითხარ, თუ ღმერთი გრწამს—მიუბრუნდა დედალს—ეგ რა ჩვეულება გქონია, რაკი კვერცხს დასდებ, მოჭევეები კაკანს და აღარ გაათავებ, სანამ ქვეყანას არ გააგებინებ?

— რა ვქნა—მიუგო ქათამმა—კაკანით ზატროხს ჩემი კვერცხის დადებს ვატეობინებ, რომ მუქთი მწამელი არ ვუგონო და ლუკმა არ დამავეუდროსო.

— შენ რაღა გრჯის—მიუბრუნდა ახლა მამალს—რომ დაქუში სუთჯერ მინც შეჭმნი უვირილს, თითქო ქვეყანა შენ დაგრჩენოდესო?

— მეც—მიუგო მამალმა—სულ ადამიანისათვის ვსრუნავ: მინდა ჩემმა „კიეულიუმ“ იგი აფხისლოს, რომ ან ღმერთი არ შემოუვიდეს, ან დილით საქმესე წასვლა არ დაუგვიანდესო.

— ჭორო!—ემხაკურის დიმილით მიუგო მელიამ—ესლა კი მივხვდი, ასე გაგვიკებით რად ჭეკარებისართ თქვენ ადამიანსაო.

— როგორ, შენ რაზედ ატეობ ასეთს ჩვენდამი სიუკბრულ-
საო? — სიამოვნების კილოთი ჰკითხეს მედიას ორთავემ, რად-
გან დაცინვას ვერ მიუსვდნენ.

— იმაზედ, რომ ორი კაცის ღაზარაკს ეური მოკვარ,
თქვენს ქებაში იუვნენ: ერთი ამბობდა: „დედლის ჩინირთმას რა
შეედრებაო“, მეორე: „ვარის ტაბაკა ეველას მირჩეუნიაო“.

აღ. შირიანაშვილი.

გაიფუნის ღლიური

(ფრანკულით)

ჩემი დიდი ხნის ოცნება განხორციელდა: მე მარტო ვარ, სრულებით მარტო ჩემი ჰატრონის ოთახში. ესლა კი შემოდინან შევუდგე ჩემს დღიურს.

უპირველეს ყოვლისა მე თვითონ მინდა. გაზაცნოთ ჩემი თბვი, რადგანაც სხვა ვერაფერს ვერ მოძიებდრება ამ საქმეში.

მე მქვიან შიშველი, ჰატარა მამიუნების, უისტიტის, ჯიშს ვეკუთვნი, 6 წლისა გახლავართ; გარეგნობით ღამაში ბიჭი ვარ (თავის ქება კი არ ვეგონოთ!), აბრეშუმით რბილი ბაღნით, ცოცხალი თვალებით! ტანსუდ მუქი ვაბა მაცვობ. ეს ჩემი გარეგანი ნიშნები გახლავან.

ასლა ხასიათი გახსინჯოთ: ცუდი ბიჭი არ ვარ, გარ-წმუნებო! ჰირიქით, მხლიან კეთილი გული მქვან.

მე მიუვარს ჩემი ჰატრონი, იმისი ცოლი და ორი შვილი. იმათ გულისთვის სიცოცხლეს არ დავიშურებ. მე ჭკვიანს მეძსიან (ჩვენში კი დარჩეს, და მე ეს მჯერა). იქნება ბოროტი გგონებოთ? ოო! მხოლოდ სოჯჯერ, ისიც უფრო იმიტომ, რომ ჩემი ჰატრონი და იმისი შვილები გაგაცნო.

ბევრსა ჰგონია, რომ მე ხელ-მანკიანი ვარ, მაგრამ ეს ტყუილია. რასაკვირველია, მეცდომები ხშირად მოძის, მაგრამ სწავლის დროს ვინ არ შესცდება?

ერთად ერთი ჩემი ნაკლუდეფანება მსუნაგობაა, ვარ, დიან ხარბი; მხოლოდ ისე, როგორც ეველა მაიმუნი. აკი ძვირად დამიჯდა ეს ნაკლუდეფანება, დამღუპა და თავის უფლება დამაკარგვინა.

ეური დაუგდეთ ჩემ თავგადსახვალს.

ღასამტკიცებლად იმისა, რომ ჩვენს ჯიშს უფრო კარვად ახსოვს ეველაფერი, ვიდრე თქვენს გვინათ, მე მოვასხუნებთ, რომ ჩემი სამშობლო, მადგასკარი, დიდი კუნძულის ინდოეთის ოკეანეში, სამსრეთ აფრიკის ახლო; მადგასკარზე სპი თუ ოთხი მილიონი მცხოვრებია (ერთი მილიონი მეტი ან ნაკლები დიდ შეცდომად არ მიძახნია). დავიბადე ბანანისა, ბოსისა და კოკოსის ტეეში. რა კარვია ერთი სიდან მეორეზე სტომა იმ ღროს, როდესაც ათას ნაირ შვირფას თვლებივით მბრწენინავ ფრინვლებს საამური ჭყვილი გაბაქვთ ტეეში! წერილი, ნახი მცენარეები ერთი სიდან მეორეზე გადადიან, გარშემო ესევეიან და ტოტებს ათას ნაირი ვვავილებით ამკობენ.

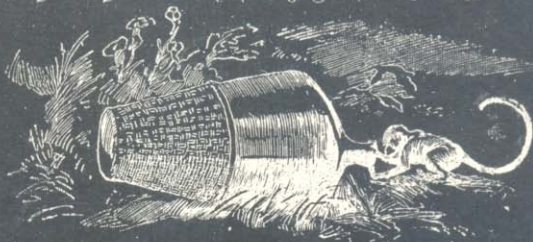
მაშინ სრულებით არ მაკვირვებდა ეს მძვენირი სურათები. სულ იმის ფიქრში ვივაჟ, ვეფხვს ან მეგელს არსად შეეფუთებოდი. ჩემი საევარელი დედა ძალიან მანებივრებდა. ჩვენი სახლი დედამ ბამბის სის წვერზე გაძართა და ამიტომ ბამბულას ეძახდნენ. მაიმუნის სიკვდილის შემდეგ (ლომის კბილებში დაიდუპა საწყალი) დედას გული ნადველით ჭქონდა სავსე. დედამ იცოდა ჩემი ჰატარა ცოდვა და შვირად მეუბნებოდა: „ფრთხილად ივაჟი, ჩემო ჰატარავ; შენი მსუნაგობა ცუდ საქმეს გიზამსო“.

ეჰ, მე ეურს არ ვუგდებდი და ერთი სიდან მეორეზე უზრუნველად დავსტოდი.

ერთ საღამოს მთვარით განათებულს ტუის ბილიკსედ ვთამაშობდი, როდესაც ბანანის სის ქვეშ რაღაც საგანი შევნიშნე, რომლის მსგავსი ჩემს დღეში არ მენახა.

ეს იყო დიდი სურს კანკერის ძირით და ვიწრო
 ღის უკლით. მე მიუყვანლოვდი ამ უცნაურ საგანს,
 მაშინებდა და თან თავისკენ მიხიდავდა.

ჰოპ! ჰოპ! ჰოპ! მარდდ მივსტოვდი სურისკენ.

ის არ ინძროდა და მეც დაკმშივდი. იქვე ახლოს ჩავცუცქ-
 დი, შევეხედე შივ და დავინახე... ოჰ, დავინახე ჩემი უბედუ-
 რების მიხეხი: უთვლადვი, ლამაზი უვითელი მარცვადლი, ისეთი
 ძბრწეინაზვი და გემრიელი, რომ სისხარულით ჩავიცინე ულუაძეძეში.

სიძინდის მარცვლეუბი გავსლდათ ჩემი ოცნება. სიძინდი
 წინადაც რამდენჯერმე მიწამია, თუძცა სძირად ვი არა. მე და
 დედაჩემი ვადვიზარებოდით სოლმე მინდერებში, სადაც ცო-
 ტა სიძინდი იყო დათესილი. ოჰ, რა მშვენიერი, უცხო დღე-
 ები გამიტარებია ჩემს სიუძაწვილეში!

მაგრამ სიძინდით გამლომა ვი ჯერ არ მღირსებოდა. მე-
 ტის მეტად მძიძარა იყო დედაჩემი და ჩქარობდა, არაჟინ
 მოგვასწროსო. მეც უკან მივდევდი ვაჯავრებული.

(დასასრული შემდეგ)

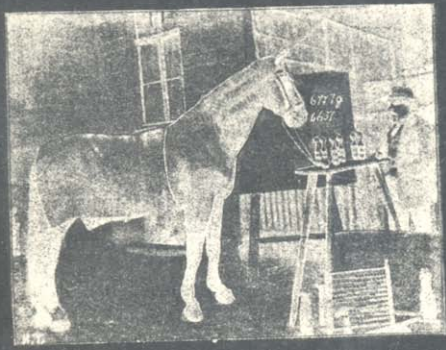
თ. ლამაზური.

ნ ა რ ე ვ ი

ჯუჯა-ცხენი. ჯუჯა ჰქვია სვეულბრივსე ბევრად ჰატარა
აღამიანს ანუ ცხოველს, რომელსაც სიძაღლის შესაფერად აქვს
განვითარებული სსე-

ულის ეკვლა ნაწი-
ლი. ჯუჯა ცხენები
დღემდისაც მოიპო-
ვებოდა, მაგრამ ისე-
თი ჰატარები კი,
როგორც დღეს ჰა-
რისის ერთ ბაღში
ჰვავთ, ჯერ არ ფო-
ფილა ქვეყანასე. ამ
ბაღში სამი ჯუჯა

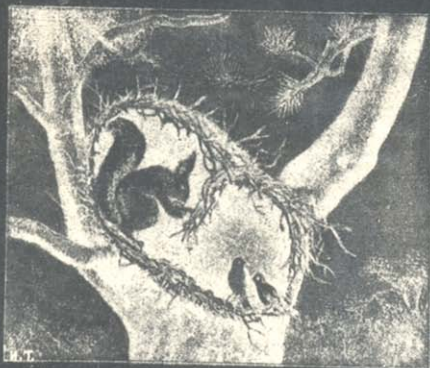
ცხენია: ეკვლასედ ჰატარა 75 გოჯია, მეორე 82 და მესამე
კი 86 გოჯი. ეკვლასე უფრო ჰატარა 24000 ფრანკად, ე. ი.
6000 მანეთად უეიდნათ.

მოზინაუარეული ხვლიკავი. ხვლიკი ბევრს შსამიან ქვემ-
პრომად მიაჩნია, ნამდვილად კი მას კებნაც არ შეუძლია; მარ-
თალია კბილები აქვს, მაგრამ ისეთი ნამცეცა, რომ ძლივს
ეკმნევა. თუ გააჯავრო, კებნას მოინდომებს, წაგავლებს ჰირს,
მაგრამ ვერაფერს დაგაკლებს. ხვლიკის მოძინაურებაც შეიძლე-
ბა თურმე. ეს ერთმა ამერიკელმა, გვარად სწედმა, სცადა. ერთს
მინის კოლოფში რამდენიმე ხვლიკი ჰვავს და რადგან მათ

სილასედ უფართ ცხოვრება, ამ ამერიკელმაც უუთმი ქვეშა უფარა; მშვენიერად ცხოვრობენ აქ ხვლიკები: ღამით სილასე ჩაუფლებიან და სძინავთ, დღით კი ზვეით დაცოცავენ. მათი საუფარელი საჭმელი მწერებია. ბუდეც ხვლიკები სილასე იკეთებენ და იქ სდებენ 12-დე კვერცხს. ხვლიკი ადამიანსაც ადვილად მიეჩვენება; ხელის გულზე რომ დაისვავთ, წამით არ მოიცდის, ტანისამოსზედ კი დიდხანს რჩება უძრავად; სპეციალისტებმა მათი ასეთი ხსით, შეამკო ხვლიკებით თავისი ქუდი და ხალათი და ისე ვადაიღო სურათი.

ციფვის გუდავი და მისი ყაჩაღი ოინვაი. ახალგაზრდა ბუნებისმეტყველის ზოლ ვერშერის სიტყვით, ციფვის სამხარო ბუდე აქვს თურმე: 1) დროებითი, რომელსაც წიფლისა, მუხისა და არუის ხის წვრილს ტოტებსზედ იკეთებს ფოთლისასა და შიგნიდან ხავსს აკებს; 2) ვაჭირვების დროს

თავშესაფარი, რომელსაც ფიჭვისა, ნამუხისა და მუხის დიდს შტოებს შუა იკეთებს; სიმაგრით ჰირველზე ეს უფრო სანდობია და ვაჭირვების დროს თავისი ღლანები აქ ვადაჭვავს და 3) უძრავრესი ბუდე, რომელსაც მკვიდრად

იკეთებს დიდი შტოებისა და ტოტების ძირში, რომ ქარიშხალმა ვერა დააკლოს-რა; იკეთებს ბუდეც ვარეთვე ხის ფუღურებშიც და იშვიათად მიწაზედაც, გვიძრას ბალახს ქვეშ.

სძირად უნახავს ვერშერს, რომ უძრავრესი ბუდე ორად ეყოფილა ვადაობილი და შუაში ფოთლებისა და ხავსის საფა-

რი ჰქონია ვაკეთებული. უნახავს ვერეთვე სძირად, რომ თავა
 წაწვეტილი ფრინველი ვდებულა ასეთს ბუდეში. ეჭვი თურმე
 აიღო ვერძერმა და დაუწყო თვალ-ფურის დევნება, რომ ვა-
 მოერკვია, საიდან ჩნდება ეს ფრინველის თავები ციფვის ბუ-
 დეში. და ვჩაღს ციფვს რამდენჯერმე სუდ დანაშაულსუდ თურ-
 მუ მიაგანა: ჩაუსაფრდება ბუდის ერთ-ერთს ვანუოფილება-
 ში და, როგორც-კი დაიგულეხს, ახლა-კი მთლად ბუდეშია სტუ-
 ძარიო, ეცემა ნამრახვი მასწინძელი და მასწინვე კლანჭებში აბამ-
 სო, — ამბობს ვერძერი. სხვათა შორის, დიდი მტერი თურმეა
 წვალწვარასი.

სახალისო სამუშაო და განართობი

უ ა რ ა დ ა

(წარმოდგენილი ღვ. ნახურის შვილისაგან)

შირუკელს მბრცვბლს დაბკვირდით:
ფრინკელისა სახელია;
თავუგოგროსა, თუბლებ დიდა...
მისთვის მუდამ დღე ბნელია.

მუქდეგს მბრცვბლს თავში ენი
არ ბქვს, თითქოს განართულა;
თუ ენს მივცემთ, რიცხვი არის,
სულ თავში რომ დადებულა.

რასაც ნიშნავს ორივე ერთად,
ბავშვებს უკუბრთ გავიკუბით,
მორს განროლა, დასლა, სტომბა,
ბეჭში მორტემა გამეტუბით.

გ ა მ ო ც ა ნ ე ბ ი

არც ფრთები ბქვს, არც ფეხები,
იკლბკნება კუკელივითა;
სუამს და არ სწამს, კსაგსა დადის
და მიხუენს მკელივითა.

ნ ბ კ ვ მ ს ი

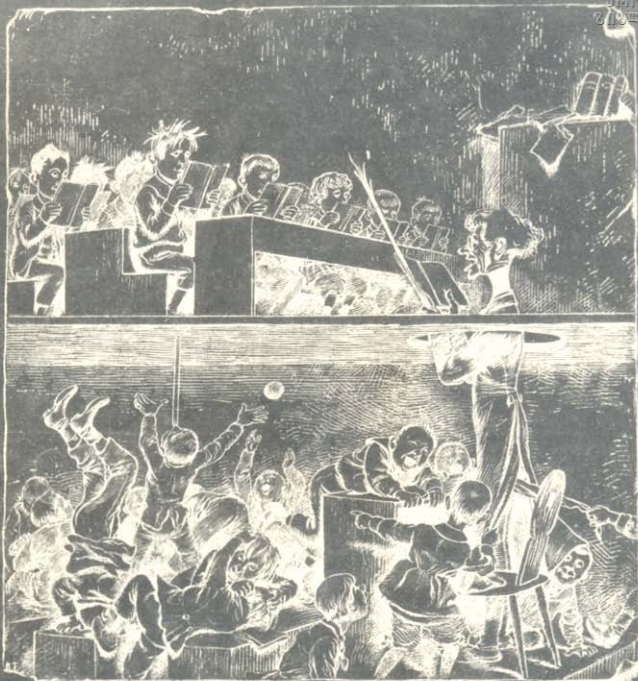
ხმითრის სუსხიანი დილა იყო. ზატარა ლელომ, თოვლის გუნდობით დაღალულმა და სიცვიოცვან კათოძილმა, კანათობად მის შვირბინს და დედს ჰკითხა:

— დედიჯან, დედიჯან! მსეს რატომ ისეთი სითბო არა აქვს, როგორც ხაფხულში?

— იმიტომ, რომ ხმითარია,— მიუგო დედამ.

— კიდევ ამ სიცვიუქმის სეჭირს სითბო, თორემ 'ხაფხულში უიძისოდც ცხელია.

ორი კლასი და ერთი მასწავლებელი.

გამოცანების ახსნა:

მეორე ნომერში მოთავსებული გამოცანა არის შურაძენი და ღვინო.

გამომცემელი გნ. ნ. ე. ქობულაშვილისა.

რედაქტორები	{ კნ. ე. ერისთავისა. ნ. ზურაბიშვილისა. }